

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
3893-08

meddelad i Stockholm den 29 juni 2010

SÖKANDE

1. AA
2. BB

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 27 mars 2008, M2007/3764/F/P, i fråga om bygglov på Svenstorp 19:1 i Essunga kommun, se bilaga

SAKEN

Rättsprövning

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

Regeringsrätten avslår AA och BBs yrkande om ersättning för kostnader.

YRKANDEN M.M.

AA och BB yrkar att Regeringsrätten ska upphäva regeringens beslut. Vidare yrkar de ersättning för sin inställelse till muntlig förhandling i målet med sammanlagt 1 798 kr för resekostnader med tåg och bil. Till stöd för sin talan anför de bl.a. följande.

Kommunens beslut är fattat utifrån ett felaktigt underlag. De koordinater som sökanden angav var felaktiga och sökanden har vilselett byggnadsnämnden beträffande beräkningar av buller och skuggor. Deras bostadshus (Småkulla 3:2)

Dok.Id 85166

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

ligger 360 meter från tänkt plats för vindkraftverket men vid beräkningarna har sökanden använt 500 meter och på så sätt fått fram en godkänd bullernivå på 40 dBA. Samma förfarande har även använts beträffande andra mätpunkter. För Jonslunds samhälle har t.ex. inte angetts närmast berörda fastighet utan en mätpunkt som ligger mitt i samhället, längre från platsen för vindkraftverket.

De bullerberäkningar sökanden har gett in baseras på ett bromsat verk. Beräkningarna av buller har gjorts endast beträffande högfrekvent ljud. Eftersom det inte kan antas att det lågfrekventa ljudet minskar på samma sätt som det högfrekventa vid bromsning av verket borde kommunen ha utrett bullernivån även med avseende på lågfrekvent ljud. Det verk som sökanden har fått bygglov för får inte köras på full effekt. Om platsen är så illa vald att man inte kan få ut bästa möjliga elproduktion bör verket inte byggas där.

Grannkommunerna har fastlagda säkerhetsavstånd om 500 – 1000 meter. Essunga kommun håller på att ta fram en plan för vindkraftsutbyggnaden i kommunen. Enligt planen ska avstånd mellan verken och närmaste hus vara 500 meter respektive 1000 meter till närmaste samhälle. Av säkerhetsskäl borde inte ett vindkraftverk kunna placeras nära kraftledningar och allmänna vägar. Vattenfall AB har två 10kW-ledningar som går 55 meter från tänkt plats för vindkraftverket. Enligt Elsäkerhetsverket ska minsta avstånd vara vindkraftverkets höjd plus 10 meter, dvs. 110 meter i förevarande fall. Av Sveriges Kommuner och Landstings publikation ”Placering av master och torn – information inför handläggning av bygglov för master och torn” kan man utläsa att samråd ska ske med nätägare eller Svenska Kraftnät om masten eller tornet är högre än 50 meter. Kommunen har emellertid beviljat bygglov utan att tillfråga bolaget. Enligt ett nytt kammarrättsavgörande gäller ett säkerhetsavstånd till allmän väg om två gånger vindkraftverkets höjd. Tillverkaren av vindkraftverket föreskriver själv ett säkerhetsavstånd om minst 400 meter.

Den aktuella platsen är inte lämplig för vindkraftverk. Området är omgivet av skog. Sommaren 2009 ansökte de själva om förhandsbesked om bygglov för uppförande av ett vindkraftverk med samma förutsättningar som sökanden

Mål nr
3893-08

förutom att säkerhetsavståndet till kraftledningarna var godkänt. I dag ger inte kommunen tillstånd till ett sådant verk utan har avslagit ansökningen.

Regeringsrätten höll muntlig förhandling i målet den 16 december 2009.

Genom beslut den 4 februari 2010 beredde Regeringsrätten regeringen tillfälle att avge yttrande i målet. Regeringen har därefter i yttrande anfört bl.a. följande.

Miljönämnden i Essunga kommun beslutade den 28 februari 2007 att godkänna anmälan om uppförande och drift av det aktuella vindkraftverket. Nämnden beslutade även bl.a. att den ekvivalenta ljudnivån från vindkraftsanläggningen inte får överstiga 40 dBA vid närmaste externa bostad under någon del av dygnet.

Miljödomstolen i Vänersborg har i dom den 10 november 2008 funnit att gjorda skugg- och bullerberäkningar visar ett visst överskridande av de villkor som uppställts i praxis men att avvikelserna inte är så stora att de inte kan begränsas med sådan skugg- och bullerreducerande utrustning som verksamhetsutövaren åtagit sig att installera. I praxis gällande villkor kommer således att kunna hållas vid omkringliggande bostäder och uteplatser. Olägenheterna för människors hälsa kommer därmed enligt miljödomstolen inte att vara av en sådan omfattning att vindkraftverket inte kan tillåtas på platsen. Miljöverdomstolen fastställde den 7 december 2009 miljödomstolens dom.

Koordinaterna för vindkraftverket har angetts felaktigt i bygglovsansökan och i kommunens beslut. Regeringen utgick dock från att bullerberäkningarna gjordes med beräkning från den plats där vindkraftverket avses placeras och hade i denna fråga inte anledning att misstro de angivna beräkningsresultaten. I båda bullerberäkningarna har samma koordinater angetts för placeringen av vindkraftverket. Däremot har olika koordinater angetts för bostadshuset på Småkulla 3:2 vid bullerberäkningarna. Även avståndet mellan bostadshuset på Småkulla 3:2 och vindkraftverket har ändrats. Det kan därvid konstateras att sökanden, i ovan nämnda miljömål, uppgett att orsaken till att fel koordinater användes var att dataprogrammet konverterades vid tidpunkten för

bullermätningarna. Vid senare bullermätningar har det nya koordinatsystemet använts.

Den bullerberäkning som utfördes i oktober 2006 har gjorts med utgångspunkt i koordinater som ligger nära det faktiska avståndet i meter. Denna beräkning kan således inte ha gjorts på ett avstånd av 500 meter. Det kan även konstateras att resultaten av beräkningarna både 2003 och 2006 vad gäller bromsat verk är likvärdiga (38,3 respektive 38,5 dBA) och innebär att riktvärdet på 40 dBA inte överskrids. Vad gäller beräkningen av ett verk på full effekt som gjordes 2003 innebär resultatet att riktvärdet överskrids i viss mån (med 2,5 dBA). Det kan därvid noteras att enligt miljödomstolens dom har sökanden åtagit sig att förse verket med skugg- och bullerreducerande utrustning i syfte att hålla föreskrivna riktvärden.

Regeringen finner med hänvisning till vad som anförts ovan att, även om vissa felaktigheter förkommit vad gäller koordinatangivelser, underlaget för bullerberäkningen varit tillräckligt för att bedöma vindkraftverkets lokalisering och att en lokalisering av ett vindkraftverk till sökt plats kan accepteras utifrån de bullervärden som beräknats.

AA och BB har med anledning av regeringens yttrande bl.a. anført att inte heller besluten tagna av miljödomstolen och Miljööverdomstolen är grundade på korrekta värden. Inga av de beräkningar som finns framtagna i ärendet stämmer överens med det verkliga avståndet. Det har aldrig funnits ett rättvisande underlag för en saklig bedömning.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter enligt artikel 6.1 i Europakonventionen. Enligt 7 § ska Regeringsrätten upphäva regeringens beslut om beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller

som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Enligt 8 kap. 12 § plan- och bygglagen (1987:10), PBL, ska, för områden som inte omfattas av detaljplan, ansökningar om bygglov beviljas om den sökta åtgärden uppfyller kraven i 2 kap., inte ska föregås av detaljplaneläggning, inte strider mot områdesbestämmelser och uppfyller kraven i 3 kap. om byggnaders placering och utformning m.m.

Av 2 kap. 1 § PBL framgår bl.a. att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilket områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas.

Av 3 kap. 1 § jämförd med 3 kap. 14 § PBL framgår bl.a. att anläggningar ska utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Anläggningar ska enligt 3 kap. 2 § PBL placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen.

Av handlingarna i målet framgår att det under handläggningen av ärendet förekommit inte mindre än tre olika uppgifter om vilka koordinater som anger

Mål nr
3893-08

vindkraftverkets placering. Koordinatuppgifterna är felaktigt angivna i såväl ansökan om bygglov som i Bygg- och räddningsnämndens beslut, vilket enligt Regeringsrättens mening redan i sig är anmärkningsvärt. Det kan vidare konstateras att felaktigheterna rörande koordinaterna har kommit att försvåra handläggningen av ärendet, bl.a. vad avser inhämtandet av erforderliga yttranden. Saken uppmärksammades emellertid under ärendets handläggning i Regeringskansliet och regeringens prövning av frågan om bygglov har baserats på de koordinater som svarar mot vindkraftverkets tänkta läge.

Även de skugg- och bullerberäkningar som sökanden åberopat är behäftade med felaktigheter beträffande angivna koordinater. Annat har emellertid inte kommit fram än att beräkningarna är gjorda med användning av rätt koordinater vad avser vindkraftverkets tänkta placering och avvikelserna beträffande avståndet till näraliggande fastigheter är inte så stora att beräkningsresultaten har varit otjänliga som underlag för att bedöma verkets lokalisering.

Regeringsrätten finner inte visat att de brister som förelegat beträffande faktaunderlag och övrig utredning i ärendet är av sådan karaktär att regeringens beslut bör upphävas på den grunden.

De tillämpliga bestämmelserna i PBL och miljöbalken är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. Vad AA och BB anfört beträffande det aktuella beslutet visar inte att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som föreligger i ärenden av nu aktuellt slag. Det har inte heller i övrigt visats att det har förekommit fel som kan ha påverkat utgången i ärendet och det framgår inte klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Enligt 15 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) får enskild part som inställt sig till muntlig förhandling vid förvaltningsdomstol tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för bl.a. resa om rätten finner att han skäligen bör

Mål nr
3893-08

ersättas för sin inställelse. Regeringsrätten finner inte skäl att tillerkänna AA och BB sådan ersättning.

Susanne Billum

Karin Almgren

Lennart Hamberg

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Maria Lindeberg

Regeringsrättssekreterare

Avd. II

Föredraget 2010-05-19

Målet har föredragits av beredningschefen Patrik Lidin.